

DI MANA BUMI DI PIJAK

SIRI KE-37

SISTEM pentadbiran Adat Perpatih telah bersama dibawa oleh perantau-perantau Minangkabau yang berhijrah ke Semenanjung Tanah Melayu dari permulaan abad kelima belas lagi iaitu sezaman dengan Kerajaan Melayu Melaka, kedatangan mereka bergelombang - gelombang dan tidak putus-putus sehinggalah pecah Perang Dunia Kedua.

Mereka bukan saja mendiami Negeri Sembilan tetapi juga banyak kedapatan di Selangor terutama di Daerah Hulu Langat sekitar Kuala Lumpur, Gombak dan Setapak, dan Hulu Selangor, Batang Padang di Tanjung Malim dan kedapatan juga mereka di Larut - Matang di Perak. Sebahagian lagi kedapatan di Bentung dan Temerloh serta Kuantan.

Selain dari Negeri Sembilan perantau-perantau ini tidak mengamalkan lagi Adat Perpatih dalam sistem hidup bermasyarakat dan bernegeri, sebagai pendatang mereka menyesuaikan diri

dengan keadaan setempat dan lingkungan hidup yang berbagai, mereka tetap berpegang kepada ungkapan kata-kata adatnya.

Di mana air disauk

Di situ ranting dipatah

Di mana bumi dipijak

Di situ langit dijunjung

Masuk kandang kerbau menguak

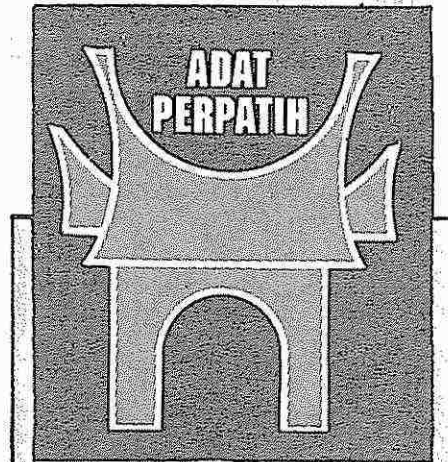
Masuk kandang kambing mengembek.

Kalau diperhatikan dengan agak teliti, kenapa perantau - perantau Minangkabau ini tidak meneroka di tepi pantai, sebaliknya banyak mereka meneroka jauh ke hulu negeri yang jauh dari pantai, di sini boleh menimbulkan tanda tanya bagi mereka yang berminat untuk membuat penyelidikan sejarah.

Bagi saya ada dua sebab pokok yang boleh ia berlaku demikian, pertama, Dalam Minangkabau ada dua bentuk

pentadbiran adat yang agak berlainan sedikit cara pelaksanaannya. Satu dipanggil Adat Temenggung yang dipelopori oleh Datuk Ketemenggungan dan satu lagi ialah Adat Perpatih yang dipelopori oleh Datuk Perpatih nan sekarang, kedua mereka adalah keturunan Raja-Raja Pagar Ruyung adik-beradik seibu.

Salah satu dari persetujuan yang dicapai di antara kedua-duanya ialah menentukan kawasan penerokaan bagi pengikut masing - masing. Datuk Ketemenggungan mengambil kawasan di tepi-tepi pantai manakala Datuk Perpatih mengambil kawasan di pedalaman, kerana pengikut - pengikut Datuk Perpatih yang kebanyakannya merantau maka mereka memilih untuk meneroka kampung halaman di kawasan - kawasan hulu-hulu negeri tidak di tepi - tepi pantai.

Oleh:
TAN SRI A. SAMAD IDRIS